

FINANČNÍ GRAMOTNOST EXEKUCE

Komplexní řešení sociální exkluze osob z vyloučených lokalit, zejména předdůchodového věku z důvodu předlužení, včetně nástrojů prevence, aneb "Cesta z českých dluhů a hájů".

Financování z rozpočtu Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

LEXIKONA

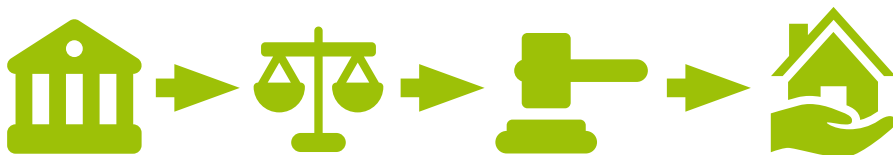
LEGISLATIVA

Ačkoli se najde mnoho lidí, kteří o tom pochybují, i exekuce má svá poměrně striktní pravidla. Pro činnost soudního exekutora platí, že co není výslovně dovoleno, je zakázáno. Exekuční řízení má jasně daný průběh a podrobně stanovené všechny způsoby provedení exekuce. Každý úkon, který exekutor učiní, musí mít podklad v právních předpisech, v opačném případě exekutor riskuje kárný nebo dokonce trestněprávní postih. Pokud jsou někteří dlužníci přesvědčeni, že exekutor si dělá, co chce, tento názor většinou vychází jen z neznalosti právní úpravy a z přesvědčení, že dluhy není třeba platit.

MEZI ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY TÝKAJÍCÍ SE SAMOTNÉ EXEKUCE PATŘÍ PŘEDEVŠÍM:

- **ZÁKON Č. 120/2001 SBÍRKY O SOUDNÍCH EXEKUTORECH A EXEKUČNÍ ČINNOSTI (EXEKUČNÍ ŘÁD)**
- **VYHLÁŠKA 254/2015 SBÍRKY O STANOVENÍ VÝŠE PAUŠÁLNÍ NÁHRADY PRO ÚČELY ROZHODOVÁNÍ O NÁHRADĚ NÁKLADŮ ŘÍZENÍ**
- **VYHLÁŠKA 330/2001 SBÍRKY O ODMĚNĚ A NÁHRADÁCH SOUDNÍHO EXEKUTORA**
- **VYHLÁŠKA 418/2001 SBÍRKY O POSTUPECH PŘI VÝKONU EXEKUČNÍ A DALŠÍ ČINNOSTI**

Exekuční řád v mnohých ustanoveních odkazuje na právní úpravu uvedenou v zákoně číslo 99/1963 Sbírky – Občanský soudní řád, který je obecným předpisem užívaným při exekučním řízení.

DŮLEŽITÉ POJMY

V exekčním řízení se objevuje mnoho výrazů, kterým běžný člověk mnohdy nerozumí. Přiblížíme si tedy ty nejčastěji užívané pojmy, mezi které patří:

Oprávněný - neboli věřitel, tedy osoba (ať už fyzická nebo právnická), které někdo něco dluží a která podala exekuční návrh na vymáhání dluhu.

Povinný - neboli dlužník, který dobrovolně neuhradil svůj dluh stanovený exekčním titulem.

Exekuční titul - jedná se o právoplatné a vykonatelné rozhodnutí příslušného orgánu, kterým je například vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, vykonatelný rozhodčí náleze, notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci, schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.

Vykonatelnost exekučního titulu - rozhodnutí je konečné a může se začít s jeho výkonem. Většina exekučních titulů obsahuje lhůtu pro splnění podmínek. V opačném případě se má za to, že povinnost je nutno splnit do tří dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.

Příslušenství pohledávky - jedná se o další nárokové částky vedle běžné pohledávky (úroky a poplatky z prodlení, náklady na exekuci, odměna advokáta nebo exekutora atd.).

Exekuční příkaz - rozhodnutí, které vydává soudní exekutor a určuje v něm, jakým způsobem bude exekuci provádět.

PRŮBĚH EXEKUCE

Exekuční řízení se zahajuje výlučně na návrh věřitele (oprávněného), který disponuje takzvanou kvalifikovanou listinou (exekučním titulem), která mu přiznává nějaké právo vůči dlužníkovi (povinnému). Exekutor je pak povinný návrh přezkoumat a posoudit, jestli obsahuje všechny náležitosti a jestli je k němu připojený řádný exekuční titul.

Pokud je všechno v pořádku, požádá okresní soud příslušný podle trvalého pobytu povinného (exekuční soud) o vydání pověření k vedení exekuce. Soud

znovu přezkoumá, jestli jsou splněny všechny podmínky pro vedení exekuce. Pokud ano, vydá pověření, kterým nařídí provést exekuci podle exekučního titulu. Od tohoto okamžiku je exekutor povinný provést exekuci rychle, účelně, a musí dbát ochrany účastníků. Přitom musí zvolit takový způsob exekuce, který je úměrný výši závazků povinného a ceně předmětu prodeje. Když dá exekutor oprávněnému vědět, že soud exekuci schválil, začne zjišťovat majetkové poměry dlužníka.

V první řadě ho ale musí vyzvat, aby dobrovolně do třiceti dnů od doručení zaplatil, co zaplatit má, včetně nákladů exekuce. S touto výzvou musí povinný dostat také exekuční návrh včetně exekučního titulu, aby věděl, z jakého důvodu na něj soud nařídil exekuci. Povinný je přitom k dobrovolné úhradě dluhu motivován – pokud zaplatí v třicetidenní lhůtě, bude odměna exekutora jen poloviční. Od chvíle, kdy je mu doručeno vyrozumění o zahájení exekuce, nesmí povinný nakládat se svým majetkem. Pokud tento zákaz poruší, je takové jednání neplatné. Nemá tedy cenu sepsovat narychlo darovací smlouvu na majetek apod. Když povinný do třiceti dnů od doručení výzvy k úhradě nezplatí, exekutor začne provádět exekuci způsobem, jaký stanovil v exekučním příkazu.

Platí, že postihnout majetek povinného lze pouze v rozsahu, který bezpečně postačuje k vymožení pohledávky. Jakmile exekutor vymůže pohledávku oprávněného včetně nákladů exekuce (ať už na základě dobrovolné platby od povinného nebo realizací exekučních příkazů), je exekuce skončena. Povinný opět může nakládat se svým majetkem bez omezení. Skončení exekuce je exekutor povinen oznámit všem subjektům, kterým doručoval exekuční příkazy.

ZPŮSOBY PROVEDENÍ EXEKUCE

Výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžitě částky lze provést:

Srážkami ze mzdy a jiných příjmů - provádí se srážkami ze mzdy (platu, odměn atd.) povinného, nebo srážkami z jiných příjmů jako jsou například nemocenské dávky, důchody, stipendia, odstupné, renty atd.

Příkázáním pohledávky - nejčastěji je postižen bankovní účet povinného a finanční prostředky na něm jsou zablokovány až do výše vymáhané pohledávky. Dlužník může požádat o vyplacení dvojnásobku životního minima z tohoto zablokovaného účtu.

Správou nemovité věci - provádí se tak, že na exekutora přejde právo spravovat nemovité věci (uzavírat a ukončovat nájemní smlouvy, dodávky služeb, pojištění atd.), získané prostředky použije na úhradu dluhu.

Prodej movitých věcí - lze použít pouze v případě, kdy předcházející exekuce nebyly dostačující. Exekutor provede soupis movitých věcí, následně tyto zabaví a provede dražbu, kde zabavené věci prodá. Vyvolávací cena je stanovena na 1/3 tržní či odhadní ceny. Výtěžek použije na úhradu dluhu. V zákoně jsou stanoveny věci, jejichž zabavení a prodej je zakázán nebo které výkonu exekuce nepodléhají.

Prodej nemovitých věcí - lze použít pouze v případě, kdy předcházející exekuce nebyly dostačující. Exekutor provede dražbu nemovitosti, přičemž vyvolávací cena je stanovena na 2/3 tržní či odhadní ceny. Výtěžek použije na úhradu dluhu.

Zřízení exekutorského zástavního práva k nemovitém věcem - slouží jen k zajištění pohledávky a je zaznamenáno v katastru nemovitostí. Zástavní právo bude vymazáno až po uhrazení celé vymáhané částky i s příslušenstvím.

Pozastavení řídičského oprávnění - může být provedeno pouze v případě nedoplatku výživného nezletilému jedinci. Prokáže-li však povinný, že řídičské oprávnění potřebuje k výkonu svého povolání, bude tento způsob exekuce pozastaven.

Výkon rozhodnutí ukládajícího jinou povinnost než zaplacení peněžité částky - řídí se povahou uložené povinnosti. Lze jej provést vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů.

CO NELZE V EXEKUCI ZABAVIT

Výkonem rozhodnutí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají. Jedná se především o:

■ BĚŽNÉ ODĚVNÍ SOUČÁSTI VČETNĚ PRÁDLA A OBUVI

■ **OBVYKLÉ VYBAVENÍ DOMÁCNOSTI**, zejména lůžko, stůl, židle, kuchyňská linka, kuchyňské nářadí a nádobí, lednička, sporák, vaříč, pračka, vytápěcí těleso, palivo, příkrývka, pokud hodnota takové věci zjevně nepřesahuje cenu obvyklého vybavení domácnosti

■ STUDIJNÍ A NÁBOŽENSKÁ LITERATURA, ŠKOLNÍ POTŘEBY A DĚTSKÉ HRAČKY

- **SNUBNÍ PRSTEN, PÍSEMNOSTI OSOBNÍ POVAHY, OBRAZOVÉ SNÍMKY A OBRAZOVÉ A ZVUKOVÉ ZÁZNAMY TÝKAJÍCÍ SE POVINNÉHO NEBO ČLEŇŮ JEHO RODINY, NOSIČE DAT TĚCHTO ZÁZNAMŮ, POKUD NELZE TAKOVÉ ZÁZNAMY PŘENÉST NA JINÝ NOSIČ DAT A JINÉ PODOBNÉ PŘEDMĚTY**
- **ZDRAVOTNICKÉ POTŘEBY A JINÉ VĚCI, KTERÉ POVINNÝ NEBO ČLEN JEHO DOMÁCNOSTI POTŘEBUJE VZHLEDEM KE SVÉ NEMOCI NEBO TĚLESNÉ VADE**
- **HOTOVÉ PENÍZE DO ČÁSTKY ODPOVÍDAJÍCÍ DVOJNÁSOBKU ŽIVOTNÍHO MINIMA JEDNOTLIVCE**
- **ZVÍŘATA, U NICHŽ HOSPODÁŘSKÝ EFEKT NENÍ HLAVNÍM ÚČELEM CHOVU A KTERÁ SLOUŽÍ ČLOVĚKU JAKO JEHO SPOLEČNÍK**
- **JE-LI POVINNÝ PODNIKATELEM, NEMŮŽE SE VÝKON ROZHODNUTÍ TÝKAT TĚCH VĚCÍ Z JEHO VLASTNICTVÍ, KTERÉ NEZBYTNĚ NUTNĚ POTŘEBUJE K VÝKONU SVÉ PODNIKATELSKÉ ČINNOSTI; TO NEPLATÍ, VÁZNE-LI NA TĚCHTO VĚCECH ZÁSTAVNÍ PRÁVO.**

OBRANA PŘI EXEKUCI

Jak se účinně bránit probíhajícímu exekučnímu řízení? Opět musíme vycházet pouze a jen ze zákonných norem, které přesně stanovují možnosti ochrany jednotlivých účastníků. V případě exekuce se tedy řídíme zákonem č. 120/2001 Sbírky o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), podle kterého se účastník exekuce může dožadovat:

Odklad exekuce - je určený ke zmírnění následků exekuce, kdy se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen (ztráta zaměstnání, dlouhodobá nemoc atd.)

Zastavení exekuce – nemá řešit přechodnou situaci a nepřiměřený dopad exekuce jako u odkladu, ale má ukončit exekuci jako takovou, která je vedena neoprávněně. Důvody, pro které lze exekuci zastavit jsou taxativně stanoveny v zákoně. Jedná se především o tyto důvody:

- **EXEKUCE BYLA NAŘÍZENA, AČKOLI SE ROZHODNUTÍ DOSUD NESTALO PRAVOMOCNÝM**

- **DŮVOD, PRO KTERÝ BYLA EXEKUCE NAŘÍZENA, BYL ZRUŠEN, NEBO SE STAL NEÚČINNÝM**
- **VÝKON ROZHODNUTÍ POSTIHUJE VĚCI, KTERÉ JSOU Z NĚJ VYLOUČENY**
- **PRŮBĚH EXEKUCE UKAZUJE, ŽE VÝTĚŽEK Z NÍ NEPOSTAČÍ ANI K POKRYTÍ NÁKLADŮ (NEMAJETNOST)**
- **BYLO PRAVOMOCNĚ ROZHODNUTO O EXEKUCI NA MAJETEK, K NĚMUŽ MÁ PRÁVO NĚKDO JINÝ**
- **PO VYDÁNÍ EXEKUČNÍHO TITULU ZANIKLO PRÁVO JÍM PŘIZNANÉ**
- **EXEKUCE JE NEPŘÍPUSTNÁ PRO JINÝ DŮVOD, PRO KTERÝ JI NELZE VYKONAT.**

Specifickým způsobem zastavení exekuce je tzv. částečné zastavení exekuce, které se využívá v případech, kdy není dán důvod pro zastavení celé exekuce, ale jen některé její části.

Návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu – užije se tehdy, pokud budou zabaveny věci třetí osobě, přičemž tato osoba musí doložit svá vlastnická práva

Žaloba na vyloučení věcí ze soupisu – užije se tehdy, pokud exekutor nevyhoví předchozímu návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu

Odvolání proti rozhodnutí exekutora – uplatňuje se v případech, kdy se domníváte, že exekutor postupoval neoprávněně. Odvolání není přípustné proti rozhodnutí exekutora o návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu, proti exekučnímu příkazu a případně proti jejich změnám, nebo zrušení, proti příkazu k úhradě nákladů exekuce.

Stížnost na exekutora – pokud si myslíte, že postup exekutora odporuje právním předpisům, nebo chování exekutora narušuje důstojnost tohoto povolání, můžete podat stížnost k Exekutorské komoře nebo na Ministerstvo spravedlnosti

Uplatnění náhrady škody – pokud vám v důsledku pochybení exekutora vznikla škoda, nebojte se uplatňovat náhradu této škody, neboť exekutor ze zákona odpovídá za škodu tomu, komu ji způsobí v souvislosti s exekučním řízením (zákon č. 82/1998 o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem).

Dluhová poradna Lexikona vznikla díky podpoře Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost a MPSV. Odborní pracovníci poradny se věnují zejména těmto činnostem: dluhové poradenství, preventivní programy, přednášky, bulletiny, sociální experimenty, doprovázení klientů, jednání v zastoupení, právní poradenství, psychologická podpora, mediace, peer programy.

Lexikona, z.s. je na seznamu akreditovaných osob Ministerstva spravedlnosti pro poskytování bezplatných služeb v oblasti oddlužení.

KONTAKTNÍ ÚDAJE:

 Hlavní náměstí 46/14, 794 01 Krnov

 +420 603 884 892

 dluhovaporadna@lexikona.cz

 www.lexikona.cz/dluhovaporadna

PROVOZNÍ DOBA:

Pondělí: 8:00 - 12:00, úterý: 13:00 - 16:00, čtvrtek: 13:00 - 16:00

Pátek: pro pozvané klienty

Tento bulletin FINANČNÍ GRAMOTNOST - Exekuce, Komplexní řešení sociální exkluze osob z vyloučených lokalit, zejména předdůchodového věku z důvodu předlužení, včetně nástrojů prevence, aneb "Cesta z českých dluhů a hájů" vydala dluhová poradna LEXIKONA, z.s. Hlavní náměstí 46/14, 79401 Krnov. Grafika a sazba: ANDERLE studio. Financováno z rozpočtu Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost.